

Xonçalı, nəğməli Novruz

İstiqlala qovuşmuş xalqımızın mənəviyyatında mühüm mərhələ olan Novruz bayramının yaranma, formalaşma tarixi dəqiq bəlli deyil. Amma həqiqət budur ki, bu bayramdan çox danışılmış, az qala onu dinlə bağlamağa da səy göstərilmişdir. Bir sıra elmi və bədii əsərlərində sözügedən bayramdan qədərincə danışan, milli baxımdan onun şərhini üstün tutan Y.V.Çəmənzəminli bu sayaq fikirdə olanlara cavab olaraq yazmışdır ki, Novruz xalqın özünün yaratdığı bir adətdir.

Dəyərlidir ki, Avropa alimləri də Novruz bayramına yerli sosial amillərin bari tək yanaşmışlar. Fransalı xəlqiyyat alimi Jerando, o sıradan daha çox dini elmlər mütəxəssisi sayılan Spenser bildirmişdi ki, Novruz bayramı dini yox, əslində əkinçilik bayramıdır. Çünki Novruzdan, yəni yazın, baharın ilk günündən torpağı əkib-becərmək çağı yetişir.

Milliyyətə alman olan görkəmli İsveçrə şərqşünası Adam Mets də "Müsəlman intibahı" kitabında yazır ki, "Xalqın həyatında dini təsirlərin güclü olmadığını bayramlar sübut edir". Bu baxımdan professor İ.Brakinskinin də fikri maraqlıdır. Novruz bayramı ilə bağlı ayrıca məqalə yazmış bu görkəmli şərqşünas alim deyir: "İslam ruhaniləri nə qədər çalışdırlarsa da, Novruz bayramını nə qadağan etməyə, nə də ona dini don geydirməyə müvəffəq oldular. Xalq kütlələri bahar bayramı olan Novruz bayramının qeyri-dini, azad xarakterini qoruyub saxladılar". Novruz bayramının tarixi ilə bağlı Abdulla Şaiqin də dəyərli fikirləri vardır. Bayrama milli çevrədən yanaşan, onu ulu keçmişimizin adət-ənənələri ilə bağlayan yazıçı bildirir ki, Novruz bayramı azər-

baycanlıların islamiyyətdən çox əvvəl keçirdikləri bayram olmuşdur. Hətta Nizami "İsgəndərnamə" poemasında Novruz bayramı günü İsgəndəri qonaq eləyən Nüşabənin tonqal qaladığını, süfrəyə hər cür nemət qoyduğunu qeyd edir.

Novruz bayramının qeyd edilməsi əslində yazın ilk gününün qarşılınması deməkdir. Yazın ilk günü isə "Günəşin illik zahiri hərəkətinə uyğun yaradılmış təqvimə əsaslanır. Əvvəla, deyək ki, ay-qəməri təqvimi ilə Günəş təqvimi ili arasında böyük vaxt fərqi vardır. Birinci ikincidən ilin qısa-uzunluğuna uyğun olaraq 11-12 gün fərq verir. Dini bayram və mərasimlər (orucluq, qurban, məhərrəmlik) Qəməri təqviminə uyğun keçirildiyindən hər il 11-12 gün arxaya çəkilir. Beləliklə, bütün fəsilləri, ayları gəzirlər. Günəş təqvimi ilinin martın 20-21-dən (fevral ayı ilə bağlı) ilin uzun-qısalığından asılı olaraq hesablanmasının böyük

elmi əsası vardır. Bu, dəqiq astronomik hadisəyə - Günəşin dünyanın cənub yarımkürəsindən şimal yarımkürəsinə keçməsinə, gecə-gündüzün bərabərləşməsinə və Yerin şimal yarımkürəsində astronomik baharın gəlməsinə uyğun gəlir".

2017-ci ilin Novruz bayramını qarşılayırıq. Qoy, xalqımızın hər bir üzvü ürəyində də, dilində də eyni sözü desin, riyadan, yalandan, bədxahlıqdan əl çəksin. Yalnız bu yolla birlik yaranar. Yalnız belə olduqda, nigaran torpaqlarımızı həsrətdən qurtara bilərik.

Yalnız belə olduqda xoş günə çıxa bilərik. Saflıq, bütövlük və firavanlıq arzusu ilə yeni ilinizi təbrik edirik.

Novruz bayramınız mübarək, dostlar!

Azərbaycan Dövlət
İqtisad Universiteti

*Sevgi dolu, nur dolu
Novruz bayramınız
mübarək!*

Novruz adətləri

- Novruzda həyat-bacanı, ev-eşiyi təmizləyirlər.
- Novruza qədər ağacların dibini belləyirlər.
- Novruza qədər bağların xəzəlini yığıb, yandırarlar.
- Novruza qədər ağacların quru budaqlarını kəsib atırlar.
- Novruza qədər səməni halvası bişirirlər.
- Novruzda niyyət edirlər.
- Novruza üzərlik yandırıb, tüstüsünü ev-eşiyə, oğul-uşağa, mal-qaraya verirlər.

- Novruzda təzə paltar alırlar.
- Novruzda qız-gəlini təzə donla sevincdirirlər.
- Novruzda qəmgin oturmazlar.
- Novruzda qız seçməyə çıxırlar.
- Novruzda qohum-qardaşa qonaq gedirlər.
- Novruzda nişanlı qıza Novruz payı aparırlar.
- Novruz axşamı qarğış eləməzlər.
- Novruz günü ata-ananın qəbrini ziyarət edirlər.
- Novruzda qeybət qırmazlar.
- Novruz günü dalaşmazlar.

*Yurdumuza ayaq basmış
Bahar bayramınızı təbrik
edirik. Qədəmləri uğurlu,
könlü oxşayacaq sevincli
günləri bol olsun.
Bayramınız mübarək!*

Gəncə
avtomobil zavodu

*Bu bahar bayram gələr, toy gələr, nişan gələr,
Novruzun görüşünə el gələr, oba gələr.
Novruz bayramınız mübarək olsun!*

